

A szüleim, K J (Felsőtárkány, 1909. ápr. 12 – Budapest, 1968. febr. 8) és D A (Budapest, 1908. júl. 10 - Budapest 2003. szept. 17) 1939-től Budapest VII. Dembinszky u. 34. szám alatt éltek. Akkori lakcímük a házassági anyakönyvi kivonatuk alapján állapítható meg.

Édesapám eredeti családi nevét – R J – 1940. október 26-án változtatta meg, a belügyminiszter 323905/1940 II. sz. határozata alapján édesanyja, K J vezetéknevét használhatta. Névváltoztatási döntésének oka az volt, hogy politikai hitvallása miatt az akkori időkben nem akart németes hangzású vezetéknevet viselni.

Édesapám a Bükkben lévő Felsőtárkányban – születésekor kis falu – született. Apja, R Gy az egri érsekség birtokán erdész volt, édesanyja a ház körüli munkákat látta el és nevelte négy gyermekét. Az apát fiatalon, 34 évesen orvvadászok lelőtték az erdőben, a Nagymama egyedül küszködött a négy gyermek felnevelésével.

Édesapám volt a legfiatalabb a testvérek közül. Mivel jó eszű, szorgalmas (római katolikus) kisfiú volt, no meg apja az érsekség szolgálata közben vesztette életét, az érsekség segítette továbbtanulását, a középiskolát Egerben végezte el. A későbbiekben közgazdaságtant tanult.

Édesanyám D L L író leánya volt, a Pázmány Péter Tudományegyetem francia-német szakán végzett, unitárius vallású. Fiatal tanárként az Erzsébet Nőiskolában tanított, ahol Édesapám unokahúga bennlakó növendékként tanult. Édesapám akkor már Budapesten élt, látogatta az unokahúgát és tanárainál érdeklődött rokona előmenetele felől. Így ismerkedtek meg a szüleim, akik 1939. jan. 12.-én kötöttek házasságot.

Tisztességes, becsületesen gondolkodó emberek voltak, még ha M P 1944. május 16-án Édesapámat 'becstelen, hazaáruló, zsidóbérenc kommunista gazembernek' is titulálta. (A feljegyzés szerint Édesapám vizsgálatot kért maga ellen – abban az időben az állami hivatalt betöltő alkalmazottaknak igazolniuk kellett felmenőik származását –, ennek a vizsgálatnak sommázatából származik a 'minősítés'.)

A zsidóüldözések korszakában életük kockáztatásával embereket rejtettek lakásukon. Elbeszélésekből tudom, hogy sokszor olyanoknak is menedéket nyújtottak, akiket személyesen nem is ismertek azelőtt, ismerős ismerősének ismerősei voltak. (ld. Nemes Nagy Ágnes Látkép gesztenyefával c. kötete vonatkozó

oldalait is) Előfordult, hogy a vészkorszakban Édesanyám hálóingben, pongyolában tartózkodott a lakásban, súlyos betegnek tette magát, és ha házkutatást végeztek náluk, Édesanyám 'súlyos betegként' lefeküdt az ágyba, melynek ágyneműtartójában egy üldözöttet rejtettek.

Hamis papírok beszerzésével, előállításával is foglalkoztak. Ekkoriban Édesapám postafőtiszt beosztásban dolgozott (sajnos nem tudom, hol, mert erről nem maradt fenn irat a családi iratok között). Valószínű, hogy beosztásának köszönhetően üres nyomtatványokat 'emelt el' és töltött ki, ennek köszönhető L [] B [] egyetemi tanár „Ni [] | Bi [] postai műszaki segédtest” nevére szóló hamis okmány, vagy Nemes Nagy Ágnesék „M [] V [] másodosztályú postatiszt” névre szóló hamis okmánya. A hamis okmány aláírásában felismerem Édesapám betűit. Az üres, lepecsételt református halotti anyakönyv blanketta eredetéről sajnos nem tudok semmit, Édesanyám elmenetele után találtam meg az iratok között.

Édesanyám unokatestvére L [] P [] vegyész (a Világ Igaza megtisztelő cím birtokosa) volt, ekkoriban az Egger Gyógyszergyárban dolgozott. Vegyszereket szerzett, amelyekkel okmányok feliratát tüntették el, az „új” okmány kitöltését Édesapám vállalta. Édesanyám mesélte, hogy egyszer éppen okmánygyártással foglalatzkodott Édesapám, amikor csöngettek. Váratlan házkutatás volt, berontott két ember. A hamis iratok az asztalon voltak... Édesapám átölelte az egyik németet, 'Bruder! Bruder' felkiáltással lesöpörte az asztalon lévő iratokat és lábával belökte az asztal mellett álló régimódi, alacsony lábú karosszék alá.

Pár napig oltalmat jelentett a házban bujkáló üldözöttek számára az, hogy Édesapám legidősebb testvére, M [], nyilas karszalagos volt. A ház előtt álldogáló 'nyilas testvér őrző szeme' biztosítékot jelentett a házban tartózkodók számára, hogy nem zaklatják őket. Az is igaz, hogy Édesapám megfenyegette a testvérét, ha elárulja, hogy üldözöttek is vannak a házban, a háború végeztével fel fogja őt jelenteni. (A háború befejezése után M [] Argentínába menekült, a család soha nem emlegette és semmi további információnk nincs róla.)